21793 - HIZIR PEYGAMBER MİDİR?

Soru

Hızır melek midir? Rasûl müdür? Nebî midir? Yoksa velî midir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Kur'an-ı Kerîm'de geçen haline bakılırsa, Hızır -aleyhisselâm- bir peygamberdir.

Nitekim müfessir eş-Şenkîtî -Allah ona rahmet etsin- Allah Teâlâ'nın:

فَوَجَدَا عَبْداً مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْماً سورة الكهف الآية: ٦٥

"Orada kendisine katımızdan bir rahmet verdiğimiz ve büyük bir ilim öğrettiğimiz kullarımızdan sâlih bir kul buldular."[1]

Bu sözünü tefsir ederken şöyle demiştir:

"Fakat bazı âyetlerden, burada zikredilen rahmetten kastın; nübüvvet/peygamberlik rahmeti anlaşılır.Ledün ilmi ise, vahiy ilmidir...

Bilindiği gibi rahmet ve ledün ilmi verilmesi, peygamberlik veya başka yollarla olmasından daha umumîdir.

Aynı şekilde bilindiği gibi, umumî olan rahmetten hususî olan nübüvvet sonucunu çıkarmak, umumî olan rahmetin olması için hususî nübüvvetin olmasını gerektirmez.

Âyette geçen rahmet ve ledün ilminin, Allah Teâlâ'nın, kulu Hızır -aleyhisselâm-'a peygamberlik ve vahiy yoluyla lutfettiğine delil teşkil eden en açık şey, şu âyettir:

وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي سورة الكهف من الآية: ٨٢

"Ben, bütün bunları kendiliğimden yapmış değilim." [2]

Yani: "Bütün bunları, ancak Allah -azze ve celle-'nin emriyle yaptım", demektir.

Allah Teâlâ'nın emri ise, ancak vahiy yoluyla gerçekleşir. Öyle ki Allah Teâlâ'nın emirleri ve yasakları, O'ndan gelen vahiyden başka bir yolla bilinmez. Özellikle de görünüş olarak suçsuz bir cana kıymak (onu öldürmek) ve insanların gemisini delerek kusurlu hale getirmek gibi şeyler. Çünkü insanların canlarına ve mallarına kasdetmek, ancak Allah Teâlâ'dan gelen vahiy yoluyla olursa doğru olur.

Nitekim Allah Teâlâ, vahiy konusunda uyarma ve ikaz etme yollarını şu sözüyle sınırlı tutmuştur:

قُلْ إِنَّمَا أُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنْذَرُونَ سورة الأنبياء الآية: ٤٥

"(Ey Muhammed! O müşriklere) De ki: Ben, sizi ancak (Allah tarafından gelen) vahiy ile (cehennem azabından) uyarıyorum. Fakat sağırlar (kâfirler), uyarıldıkları zaman bu çağrıya kulak asmazlar." [3]

Âyette geçen "İnnemâ" lafzı, hasr (sınırlandırma) sıygasıdır." [4]

Müfessir eş-Şenkîtî -Allah ona rahmet etsin- yine şöyşe demiştir:

"... Bütün bunlarla şunu öğreniyoruz: Hızır -aleyhisselâm-'ın çocuğu öldürmesi, gemiyi delmesi ve "Ben, bütün bunları kendiliğimden yapmış değilim." [5] demesi, onun peygamber olduğuna açık delildir.

Müfessir Fahruddîn er-Râzî, müfessirlerin çoğunluğunun Hızır -aleyhissselâm-'ın peygamber olduğu görüşünde olduklarını tefsirinde zikretmiştir.

İnsanın, Hızır -aleyhisselâm-'ın peygamber olduğu görüşüne meyletmesine sebep olan şeylerden hususlardan birisi de, Musa -aleyhisselâm-'ın ona mütevâzî davranarak şöyle demesidir:

قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْداً سورة الكهف من الآية: 66

"Musa ona: Sana öğretilenlerden, bana doğruyu bulmama yardım edecek bir bilgi öğretmen için sana tâbi olayım mı? dedi." [6]

Yine Musa -aleyhisselâm-'ın ona şöyle demiştir:

قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِراً وَلا أَعْصِي لَكَ أَمْراً سورة الكهف من الآية: 69

"Musa ona:Beni inşaallah (senden gördüklerime) sabreden kimse olarak bulacaksın. Senin hiçbir emrine karşı gelmeyeceğim." [7]

Hızır -aleyhisselâm- ise ona şöyle demiştir:

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْراً سورة الكهف من الآية: 68

"İçyüzünü kavrayamadığın (senden gizli olan) bir bilgiye nasıl sabredeceksin." [8]

---

[1] Kehf Sûresi: 65

[2] Kehf Sûresi: 82

[3] Enbiyâ Sûresi: 45

[4] Edvâu'l-Beyân Tefsiri, cilt: 4, sayfa: 172-173

[5] Kehf Sûresi: 82

[6] Kehf Sûresi: 66

[7] Kehf Sûresi: 66

[8] Kehf Sûresi: 68 (Edvâu'l-Beyân Tefsiri, cilt: 3, sayfa: 326)